

Samenvatting

Nederland heeft in toenemende mate te maken met verzilting. Er zijn verschillende mogelijkheden om de komende jaren met dit vraagstuk om te gaan. In dit rapport is inzichtelijk gemaakt wat de consequentie is als vanuit de politiek wordt gekozen om de verzilting toe te laten. Tevens hebben we arrangementen voorgesteld om deze consequenties te verzachten of te pareren.

Het is duidelijk wat de gevolgen zijn voor verschillende gebruiksfuncties van de grond in polders, die worden doorgespoeld om verzilting te voorkomen. De landbouwsector heeft in de huidige situatie in veel gebieden weinig tot geen last van verzilting. Het Waterschap draagt zorg voor het peilbeheer, voor het doorspoelen en voor voldoende aanvoer (indien noodzakelijk) van zoetwater. De sector gaat ervan uit dat deze taken worden verzorgd, zodat de sector hoogwaardige landbouwproducten kan produceren. Wel is het zo dat, ondanks de inspanningen van het Waterschap, de agrariërs in de lager gelegen delen van Nederland per definitie in bepaalde mate last hebben van de verzilting.

Als de verzilting echter niet meer wordt tegengegaan omdat de Waterschappen hebben besloten dat de extra kosten van het doorspoelen (of de zoetwatertoevoer) niet meer acceptabel zijn of dat het voor de Waterschappen fysiek niet meer mogelijk is om de polders voldoende door te spoelen, dan heeft dat (grote) gevolgen voor de agrariërs. De sector ziet zich geconfronteerd met grote opbrengstendervingen en wordt op die manier gedwongen om na te denken over een transitie naar andere gewassen.

Natuur zal in veel gevallen naar verwachting positief gebaat zijn bij verzilting, maar de natuurbeleving zal hier niet direct van toenemen. De economische baten van natuur zullen dus evenmin toenemen. Dit

komt omdat het economisch gezien moeilijk is om het onderscheid te maken tussen een zilte en een zoete polder. De economische drager van natuur is vooral recreatie. Recreanten komen voornamelijk voor rust en ruimte, die in zowel een zoete als een zilte polder wordt geboden. De hogere natuurwaarden zullen niet zonder meer leiden tot meer recreatie. Hierdoor is het economisch effect van verzilting nihil.

Industrie en drinkwatervoorziening zullen de gevolgen van de verzilting vaak merken, maar met aanpassingen in de bedrijfsstructuur, reeds beschikbare innovaties of bedrijfsverplaatsing worden hiervoor mogelijk relatief gemakkelijke oplossingen gevonden.

De grootste beperking voor de realisering van een zilte economie zit hem dus in de opbrengstenderving voor de landbouw, bij gelijkblijvende gewassen en/of de overstap naar zilte gewassen. Dit is ook de reden dat bijvoorbeeld de Waterschappen tot op heden niet hebben besloten om de polders niet meer door te spoelen; de vermeden kosten verhouden zich immers niet tot de schade van de agrariër. Desondanks zullen de omstandigheden in veel polders toch steeds zouter worden. Er komen steeds meer locaties waar de vereiste kwaliteit niet meer voorhanden is. Dat betekent een verandering voor de agrariërs – zij het een kleinere, zij het een grote, afhankelijk van de verziltingssituatie. Dat betekent hoe dan ook verandering in bedrijfsvoering. Om deze te faciliteren, zijn arrangementen ontwikkeld voor de overstap naar een landbouw in zilte omstandigheden.

Bij inkomensderving als gevolg van verzilting stellen wij de volgende financiële arrangementen voor:

- Milieu-investeringsaftrek (MIA);
- Vrije afschrijving milieu-investeringen (Vamil);
- Polderfonds;
- Bodemverbetering.

Bij het overstappen naar een gewas met een hogere chloridentolerantie stellen wij de drie volgende arrangementen voor:

- Duurzame-ondernemersaftrek (DOA);
- Groen beleggen;
- Vergoeding voor investeringen als gevolg van functieverandering.

Naast deze financiële arrangementen is het wenselijk om gelijktijdig te werken met arrangementen aan de vraagzijde van het product (de zilte gewassen). Daarvoor stellen wij de volgende arrangementen voor:

- Stimulering vraag door middel van marketing;
- Voorlichting ter versterking draagvlak.

Middels deze voorgestelde arrangementen voor de landbouw wordt het voor de agrariër gemakkelijker om de overstap naar meer zout-tolerante gewassen te maken (het meest gewenst om de doelstelling te realiseren). Als simultaan wordt gewerkt aan het creëren van een consumentenmarkt voor zilte producten (market pull), voorzien wij een stap voorwaarts in het Nederlandse verziltingsvraagstuk.